

Contract met de „Nederlind“ en „Rotterdamsche Lloyd“ tot vervoer van de post tusschen Nederland en Ned.-Indië, enz.

(249. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan drie ontwerpen van wet (en bijlage):

1°. tot goedkeuring van een contract met de Stoomvaart-Maatschappijen „Nederland“ en „Rotterdamsche Lloyd“, tot vervoer van de post tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië;

2°. tot verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1908; en

3°. tot verhooging van het Iste hoofdstuk der begroting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1908.

De toelichtende memorie, die de wetsontwerpen vergezelt, bevat de gronden waarop zij rusten.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

'sGravenhage, den 11 Maart 1908.

WILHELMINA

(249. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat goedkeuring bij de wet wordt vereischt van het door Onze Ministers van Waterstaat en van Koloniën met de Stoomvaartmaatschappijen „Nederland“ en „Rotterdamsche Lloyd“ onder dagteekening van 7 Maart 1908 gesloten contract tot het vervoer van de post tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Het in afdruk bij deze wet gevoegde mailcontract, den 7den Maart 1908 door Onze Ministers van Waterstaat en van Koloniën met de Stoomvaartmaatschappijen „Nederland“ en „Rotterdamsche Lloyd“ aangegaan, wordt goedgekeurd.

Artikel 2.

Hetgeen uithoofde van het in artikel 1 vermelde contract aan de genoemde Stoomvaartmaatschappijen moet worden betaald en hetgeen ter zake van belopen boeten van haar wordt verkregen, komt in gelijke deelen ten laste en ten bate van de Nederlandsche en van de Nederlandsch-Indische geldmiddelen, met uitzondering van de kosten wegens het vervoer van postpakketten en de vergoeding in het vierde lid van art. 3 en het vierde lid van art. 4 van het contract bedoeld, welke kosten en vergoedingen voor zoover de uitreizen betreft komen ten laste van de Staatsbegroting en wat de thuisreizen aangaat ten laste van de begroting voor Nederlandsch-Indië.

Artikel 3.

Het in artikel 1 vermelde contract wordt gratis geregistreerd

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

De Minister van Waterstaat.

De Minister van Koloniën, a. i.,

Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1907—1908.

Tusschen de Ministers van Waterstaat en van Koloniën, a. i., handelende namens den Staat der Nederlanden, contractant ter eenre (in dit contract verder „de Staat“ genoemd), en de Stoomvaartmaatschappijen „Nederland“ te Amsterdam en „Rotterdamsche Lloyd“ te Rotterdam, de eerste vertegenwoordigd door hare Directeuren, de heeren Jhr. LAURENS PIETER DIGNUS OF TEN NOORT en CORNELIS ANNE DEN TEX, en de laatste vertegenwoordigd door haren Directeur, de firma W. RUYSS & ZONEN, contractanten ter andere zijde (in dit contract verder „de ondernemers“ genoemd), is, behoudens goedkeuring bij de Wet, overeengekomen als volgt:

Artikel 1.

1. De verbintenis uit dit contract ontstaan is hoofdelijk ten opzichte van de ondernemers.

2. In dit contract wordt verstaan:

onder de *post*: de brieven- en de pakketpost; onder de *brievenpost*: al hetgeen tot het postvervoer behoort, met uitzondering van de pakketpost.

Artikel 2.

1. De ondernemers zijn verplicht om in een geregelden wekelijkschen dienst met stoomschepen onder Nederlandsche vlag, tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië en omgekeerd, de post over te brengen op den voet en de wijze, als hierna is bepaald. De eindpunten van dezen dienst zijn in Nederland: Amsterdam of Rotterdam; in Nederlandsch-Indië: Batavia.

2. De ondernemers zullen voor het uitvoeren van den in het eerste lid van dit artikel bedoelden dienst bezigen de thans bij hen in gebruik zijnde stoomschepen: *Koningin Wilhelmina*, *Koningin Regentes*, *Koning Willem I*, *Koning Willem II*, *Koning Willem III*, *Oranje*, *Rembrandt*, *Vondel*, *Grotius*, *Ardjoeno*, *Salak*, *Gedé*, *Goentoer*, *Sindoro*, *Ophir*, *Wilis*, *Rindjani* en *Kawi* en de voor hen nog in aanbouw zijnde mailschepen, deze laatste behoudens goedkeuring door de Ministers van Waterstaat en van Koloniën.

3. Wanneer de ondernemers met de vorenbedoelde stoomschepen niet meer in eene geregelde uitvoering van den dienst kunnen voorzien, zullen zij tijdelijk zooveel andere stoomschepen in de vaart brengen als tot verzekering van den dienst zullen noodig zijn. Echter zal alsdan zoo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen achttien maanden, voor goed in de aanvulling hunner vloot moeten worden voorzien.

4. Stoomschepen die voor goed in de vaart worden gebracht, moeten overeenkomstig de daartoe door de voornoemde Ministers goed te keuren plannen en in Nederland gebouwd worden. De verplichting om schepen in Nederland te doen bouwen geldt slechts voor zoover voor die schepen geen hogere prijs is te besteden dan bij gunstig bekende buitenlandsche werven moet worden betaald, eene goede en tijdige oplevering in gelijke mate gewaarborgd is en de bouw, wat het beantwoorden aan de eischen van den dienst der ondernemers in verband met de bepalingen van dit contract betreft, evengoed verzekerd is.

Artikel 3.

1. De stoomschepen zullen wekelijks vertrekken: uit Nederland des Zaterdag, beurtelings van Amsterdam via Genua en van Rotterdam via Marseille, en uit Nederlandsch-Indië (Batavia) des Donderdags, beurtelings naar Amsterdam via Genua en naar Rotterdam via Marseille.

2. In Nederland kunnen de Ministers van Waterstaat en van Koloniën en in Nederlandsch-Indië kan de Gouverneur-Generaal aan de ondernemers toestemming verlenen om den vertrekdag voor een bepaalde reis te veranderen. De genoemde Ministers zijn voorts bevoegd om in overleg met de ondernemers in de vertrekdagen blijvende veranderingen te brengen. Wordt omtrent een zoodanige verandering geen overeenstemming verkregen, dan kunnen de Ministers den vertrekdag vaststellen, doch aan hunne beschikking behoeft eerst gevolg gegeven te worden zes maanden nadat zij ter kennis van de ondernemers is gebracht.

3. Voor het vertrek van de stoomschepen wordt een bepaald uur door de ondernemers overeengekomen en wel voor het vertrek

Contract met de „Nederland” en „Rotterdamsche Lloyd” tot vervoer van de post tusschen Nederland en Ned.-Indië, enz.

uit Nederland met het bestuur der Posterijen en voor het vertrek uit Batavia met den Directeur van het Departement van Gouvernementsbedrijven.

4. Indien door vertraging van den mailtrein uit Oost-Java de daarmede aangebracht wordende post op het bepaalde vertrekkur nog niet aangekomen is, zal het stoomschip daarop zoo noodig vier en twintig uren wachten, tegen vergoeding van f 400.— voor elke volle twaalf uren wachters. Kan om andere redenen een stoomschip niet op het bepaalde uur vertrekken, dan wordt het juiste uur van vertrek door of van wege den gezagvoerder tijdig opgegeven aan den Directeur van het postkantoor te Batavia; komt hetzelfde in Nederland voor, dan geschiedt kennisgeving aan den Directeur van het postkantoor ter plaatse van vertrek.

Artikel 4.

1. Van Genua en Marseille, waar de post op de uitreizen aan boord genomen en op de thuisreizen ontscheept moet worden, loopt de verzendingsweg naar Batavia en terug door het Suezkanaal. Bij vertrek uit of bestemming naar Genua zullen Sabang en Singapore, en bij vertrek uit of bestemming naar Marseille zal Padang worden aangedaan en ook op die plaatsen de post aan boord genomen en ontscheept moeten worden.

2. De over land uit Nederland te verzenden post zal ter inscheping gereed moeten zijn: te Genua te twee uur des namiddags en te Marseille te tien uur des voormiddags van den twaalfden dag na dien waarop het stoomschip uit Nederland vertrokken is. Het bestuur der Posterijen in Nederland is echter bevoegd bij wijziging van den postenloop een ander uur voor de inscheping van de post vast te stellen.

3. Wanneer, ten gevolge van verdragd vertrek uit Nederland of gens oponthoud op de reis van Nederland naar $\frac{\text{Genua}}{\text{Marseille}}$, te voorzien is, dat het stoomschip van daar niet kan vertrekken op den twaalfden dag na den ingevolge art. 3 vastgestelden vertrekdag uit Nederland, wordt hiervan door de ondernemers zoo spoedig mogelijk kennis gegeven aan het bestuur der Posterijen in Nederland, onder mededeeling van den dag, waarop het stoomschip vermoedelijk van $\frac{\text{Genua}}{\text{Marseille}}$ zal kunnen vertrekken. De post zal dan te Genua eerst te twee uur des namiddags en te Marseille eerst te tien uur des voormiddags van den laatstbedoelden dag ter inscheping gereed behoeven te zijn.

4. Bij verdragde aankomst van de post uit Nederland te Genua of te Marseille, zal het stoomschip daarop zoo noodig vier en twintig uren wachten, tegen eene vergoeding van f 400.— voor elke volle twaalf uren wachters.

5. De Ministers van Waterstaat en van Koloniën zijn bevoegd om tijdelijk of voor goed de post elders, dan waar dit contract er toe verplicht, te doen in- en ontschepen en de daaruit voortvloeiende regelingen vast te stellen, mits den ondernemers vergoedende de daaruit voor hen ontstaande schade.

6. Door het bestuur der Posterijen in Nederland worden aan boord van elk der voor den maildienst bestemde schepen een of meer postbussen geplaatst, ten dienste van hen, die zich aan boord bevinden. De behandeling van deze postbussen en haren inhoud geschiedt door een daartoe door de ondernemers aan te wijzen scheepsofficier, overeenkomstig door genoemd bestuur te geven voorschriften. Ten behoeve van de met deze werkzaamheden belaste scheepsofficieren wordt jaarlijks ter beschikking van de ondernemers gesteld een bedrag van f 1300.—.

Artikel 5.

1. De ondernemers zijn bevoegd andere havens aan te doen dan in het eerste lid van art. 4 genoemd, mits de namen dier havens vóór het aandoen ter kennis zijn gebracht van het bestuur der Posterijen in Nederland, wanneer het aandoen op een uitreis, en van het bestuur der Posterijen in Nederlandsch-Indië, wanneer zulks op een thuisreis geschiedt.

2. De ondernemers zullen in de havens in het vorige lid bedoeld eventueel mede de post moeten ontschepen en aan boord nemen.

3. Alleen wanneer het voor het innemen van kolen of wegens overmacht onvermijdelijk is, zullen andere havens mogen worden aangedaan dan die, waarvan de namen ter kennis van het bestuur der Posterijen in Nederland of in Nederlandsch-Indië zijn gebracht.

Artikel 6.

1. Bij aankomst ter plaatse van bestemming of in eenige haven onderweg, waar de post te ontschepen is, zal de brievenpost het allereerst ontscheept en naar het postkantoor overgebracht worden, overeenkomstig de voorschriften, die daaromtrent door het bestuur der Posterijen in Nederland of in Nederlandsch-Indië aan de ondernemers zullen worden gegeven, welke voorschriften mede eene regeling zullen bevatten omtrent de aflevering van de pakketpost.

2. Omtrent het aan boord nemen van de post te $\frac{\text{Amsterdam}}{\text{Rotterdam}}$ of te Batavia, of in eenige haven onderweg, zullen de ondernemers zich mede gedragen naar de daaromtrent door het bestuur der Posterijen in Nederland of in Nederlandsch-Indië te geven voorschriften.

Artikel 7.

1. De reizen moeten, behoudens het geval van overmacht, worden afgelegd als volgt:

1°. van Nederland naar $\frac{\text{Genua}}{\text{Marseille}}$ in 12 en van $\frac{\text{Genua}}{\text{Marseille}}$ naar Nederland in 10 etmalen;

2°. van $\frac{\text{Genua}}{\text{Marseille}}$ naar Batavia:

bij vertrek in het tijdvak:

van 1 April tot 1 October, in 24 etmalen;

„ 1 October „ 1 April, „ 25 „ :

3°. van Batavia naar $\frac{\text{Genua}}{\text{Marseille}}$:

bij vertrek in het tijdvak:

van 1 April tot 1 October, in 26 etmalen;

„ 1 October „ 1 April, „ 25 „ :

2. Zoolang de stoomschepen Koningin Wilhelmina, Koningin Regentes, Ardjoeno, Salak en Gedé nog deel uitmaken van de vloot der ondernemers, worden de in het eerste lid van dit artikel onder 2°. en 3°. genoemde termijnen voor die bodems met één etmaal verlengd.

3. Bij de beoordeeling of de reizen in het in het eerste en tweede lid van dit artikel bepaalde aantal etmalen zijn afgelegd, zal het tijdsverschil tusschen de plaatsen van vertrek en van bestemming in rekening worden gebracht.

4. Op de reis naar Batavia zullen de stoomschepen van $\frac{\text{Genua}}{\text{Marseille}}$ vertrekken binnen zes uren nadat de post aan boord is gebracht. De ondernemers zijn echter bevoegd deze tijdruimte met zes uren te verlengen, doch zoodanige verlenging komt niet in aanmerking bij de berekening van het aantal etmalen, in het eerste en tweede lid van dit artikel bedoeld.

Artikel 8.

1. Indien eenig den maildienst verrichtend stoomschip in een haven onderweg zoolang moet verblijven, dat de brievenpost niet binnen den contractueelen termijn kan worden overgebracht, of wel een verblijf van zoo langen duur is te voorzien, zijn de ondernemers verplicht de brievenpost met de eerstvertrekkende geschikte gelegenheid, welke zich daartoe in de haven aanbiedt, naar hare bestemming te verzenden.

2. De kosten dezer verzending komen, indien het langer verblijf het gevolg is van averij of andere gevallen van overmacht ten laste van den Staat; anders ten laste van de ondernemers.

Artikel 9.

1. De brievenpost en de met aangifte van waarde verzonden voorwerpen der pakketpost worden aan boord der stoomschepen geborgen in een geheel afzonderlijke, daartoe bepaaldelijk ingerichte bewaarplaats, waar zij zooveel mogelijk tegen beschadiging door water, brand of dergelijke ongevallen en tegen ontvreemding gevrijwaard zijn.

Contract met de „Nederland” en „Rotterdamsche Lloyd” tot vervoer van de post tusschen Nederland en Ned.-Indië, enz.

2. Die bewaarplaats moet van een goed verzekerde sluiting voorzien zijn.

3. De niet met aangifte van waarde verzonden voorwerpen der pakketpost mogen ook op eene andere veilige plaats, dan die in het eerste lid van dit artikel bedoeld, aan boord geborgen worden.

Artikel 10.

1. Ingeval van schipbreuk of eenig ander ongeval, wordt tot redding van de post (in de eerste plaats van de brievenpost) al het mogelijke aangewend.

2. De ondernemers verbinden zich om de gezagvoerders der stoomschepen daaromtrent van bepaalde voorschriften te voorzien en hun de zorg voor die redding zeer bijzonder aan te bevelen.

Artikel 11.

1. De ondernemers genieten voor het overbrengen van de brievenpost betaling, naar den maatstaf, welke bij het Postverdrag van Rome van 26 Mei 1906 voor het vervoer van brievenmalen is bepaald, of, bij wijziging van dat Verdrag, later mocht worden vastgesteld.

2. De Staat waarborgt aan de ondernemers, voor het overbrengen van de brievenpost, naar den bovenbedoelden maatstaf van betaling, eene opbrengst van f 5600.— voor elke reis van Nederland naar Batavia of van Batavia naar Nederland, welke som tot f 6000.— wordt verhoogd, zoodra van de in het tweede lid van art. 7 vermelde schepen zooveel door andere vervangen zullen zijn als, naar het oordeel van de Ministers van Waterstaat en van Koloniën, noodig is om den maildienst geheel te doen verrichten door schepen, waarmede de reizen volbracht kunnen worden in het aantal etmalen sub 2°. en 3°. in het eerste lid van art. 7 bepaald.

3. Zoodra de som van f 6000.— voor de eerste maal genoten is, vervalt het bepaalde in het 2de lid van artikel 7.

4. De ondernemers genieten voor het overbrengen van de pakketpost betaling naar den maatstaf van dertig gulden per kubieken meter.

Artikel 12.

Bijaldien de brievenpost of een gedeelte daarvan niet door het stoomschip, waarmede de verzending plaats had op hare bestemming wordt gebracht, wordt aan de ondernemers slechts betaling te goed gedaan in verhouding van den afgelegden afstand tot de geheele reis.

Artikel 13.

De betaling van hetgeen ingevolge dit contract aan de ondernemers verschuldigd is, geschiedt driemaandelijks door tusschenkomst van den Minister van Waterstaat op afzonderlijke declaratiën aan dien Minister in drievoud in te dienen, respectievelijk voor het vervoer van de brievenpost en voor het vervoer van de pakketpost. Bij deze declaratiën worden overgelegd op ongezegeld papier gestelde staten in drievoud, houdende aangwijzing van de tijdstippen, waarop de schepen op hunne reizen van en naar Nederlandsch-Indië, uit Nederland, uit Genua of Marseille en uit Batavia zijn vertrokken en daar zijn aangekomen.

Artikel 14.

Het vervoer der kisten, valiezen, manden of zakken, die voor de verzending van de post dienen of gediend hebben en ledig door het eene bestuur der Posterijen aan het andere worden teruggezonden, geschiedt tot een maximum van 2 kubieke meters kosteloos; overigens tegen betaling naar den maatstaf van f 20.— per kubieken meter.

Artikel 15.

1. Het vervoer door de ondernemers of door de bemanning der stoomschepen van brieven, buiten de post om, is uitdrukkelijk verboden.

2. Onverminderd de toepassing der wettelijke bepalingen op het verboden brievenvervoer, zullen personen in dienst van de ondernemers, die zich bij herhaling aan zoodanig verboden vervoer hebben schuldig gemaakt, op verlangen van het bestuur der Posterijen in Nederland of in Nederlandsch-Indië, worden ontslagen.

Artikel 16.

De ondernemers mogen zonder toestemming van de Ministers van Waterstaat en van Koloniën hunne uit dit contract voortvloeiende verplichtingen noch geheel, noch gedeeltelijk aan anderen overdragen.

Artikel 17.

1. Het is aan de ondernemers uitdrukkelijk verboden om, zonder toestemming van de Ministers van Waterstaat en van Koloniën, met vreemde Postbesturen overeenkomsten aan te gaan tot postvervoer door middel van hunne stoomschepen, of zich, anders dan ingevolge opdracht van het bestuur der Posterijen in Nederland of in Nederlandsch-Indië, met postvervoer te belasten, tenzij in vreemde havens geldende wettelijke voorschriften hen hiertoe verplichten.

2. Voor elke reis, waarop, in strijd met het vorenstaande, zoodanig verboden vervoer plaats heeft, verbeuren de ondernemers alle aanspraak op betaling, onverminderd de bevoegdheid van den Staat, om dit contract onmiddellijk te verbreken, zonder tot eenige verdere betaling of eenige schadeloosstelling gehouden te zijn.

Artikel 18.

1. Onverminderd de vorderingen, welke, bij het niet nakomen door de ondernemers van de op hen rustende verplichtingen, overigens, op grond van dit contract of van eenige wet, tegen de ondernemers zouden kunnen worden ingesteld, worden, overmacht voorbehouden, door hen de volgende boeten verbeurd:

a. eene boete van f 50 000.— voor elke overtreding van hetgeen ten aanzien van het bouwen van schepen in Nederland bij art. 2 is bepaald;

b. eene boete van f 10.— tot f 700.— voor elken dag, waarop een stoomschip later dan den vastgestelden vertrekdag uit Amsterdam of Rotterdam, dan wel uit Batavia vertrekt, met dien verstande evenwel, dat voor niet meer dan zeven dagen vertraging boete zal worden verbeurd;

c. eene boete van f 60.— per uur, voor de eerste zes uren,
eene boete van f 65.— per uur, voor de tweede zes uren,
eene boete van f 85.— per uur, voor de derde zes uren,
eene boete van f 100.— per uur, voor de vierde zes uren,

welke de vaart van $\frac{\text{Genua}}{\text{Marseille}}$ naar Batavia en van Batavia naar $\frac{\text{Genua}}{\text{Marseille}}$ langer heeft geduurd dan bij art. 7 is vastgesteld, en voorts eene boete van f 100.— voor elk uur te late aankomst boven één etmaal; deze boeten worden alleen over volle uren berekend;

d. eene boete van f 500.— voor elke volle zes uren, dat een stoomschip zich, in strijd met het bepaalde bij art. 7, langer dan twaalf uren te $\frac{\text{Genua}}{\text{Marseille}}$ heeft opgehouden;

e. eene boete van f 10.— tot f 250.— bij onvoldoende zorg voor de post aan boord der stoomschepen, bij het in- en ontschepen en het vervoer der post, indien tengevolge daarvan eenig voorwerp beschadigd wordt of in het ongereede geraakt, en zulks onverminderd de verplichting van de ondernemers tot betaling van de schadeloosstellingen, welke de betrokken Postbesturen aan de afzenders of de geadresseerden der brieven of andere stukken of postpakketten zullen hebben te vergoeden;

f. eene boete van f 250.— voor elke verzuimde, vertraagde of verkeerde afgifte van eenig voorwerp der post;

g. eene boete van f 250.— wegens het niet nakomen van het bepaalde in het eerste lid van art. 5.

2. Het bedrag der sub b, e en f van het eerste lid bedoelde boeten wordt, telkenmale binnen de aangegeven grenzen, bepaald door den Minister van Waterstaat.

3. De boeten zijn zonder eenige ingebrekestelling verschuldigd.

Contract met de „Nederlnd” en „Rotterdamsche Lloyd” tot vervoer van de post tusschen Nederland en Ned.-Indië, enz.

4. Het gezamenlijk bedrag der boeten, uithoofde van de bepalingen sub *c*, *d*, *e*, *f* en *g* van het eerste lid van dit artikel verschuldigd, zal niet meer beloopt dan het bedrag der wegens de reis aan de ondernemers gewaarborgde vergoeding.

Artikel 19.

1. De Ministers van Waterstaat en van Koloniën zijn bevoegd, dit contract te allen tijde aan de ondernemers op te zeggen, bijaldien deze in de nakoming van de voorwaarden en bepalingen daarvan mochten te kort schieten, behoudens alle eventueele rechten van den Staat op vergoeding van schade en interest, en onverminderd de verplichting van de ondernemers tot betaling der beloopen boeten, met dien verstande, dat de op het oogenblik der opzegging aangevangen reizen volgens de bepalingen van dit contract zullen moeten worden volbracht.

2. De ondernemers worden geacht te kort te schieten, indien zij, na herhaalde aanmaning en beboeting, in gebreke blijven de voorwaarden van dit contract behoorlijk te vervullen, in dier voege, dat de nauwkeurige en regelmatige uitvoering van den dienst niet verzekerd is.

Artikel 20.

1. Geschillen over de uitlegging en de toepassing van de bepalingen van dit contract, alsmede over het bedrag der in het vijfde lid van art. 4 bedoelde schadeloosstelling, worden in hoogste ressort beslist door drie door partijen te benoemen scheidslieden, die als goede mannen naar billijkheid oordeelen.

2. Is omtrent de benoeming dezer scheidslieden geen overeenstemming tusschen partijen verkregen binnen zes weken, nadat door een der partijen eene beslissing door scheidslieden is verlangd, dan worden deze op vordering van de meest gereede partij benoemd overeenkomstig art. 624 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

3. De scheidslieden zullen zitting nemen te Amsterdam.

Artikel 21.

1. Na goedkeuring bij de Wet zal dit contract in werking treden op den eersten Juni 1908.

2. Het wordt gesloten voor den tijd van vijftien jaren, met dien verstande, dat de Staat het recht heeft het te doen eindigen op 31 Mei 1918, bijaldien naar het oordeel van de Ministers van Waterstaat en van Koloniën het belang van den postdienst tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië een verzendingsweg vereischt, niet loopende door het Suez-kanaal. Maken de bedoelde Ministers van dit recht gebruik, dan wordt zulks aan de ondernemers medegedeeld vóór 1 Juni 1917.

3. Het eerste vertrek uit Nederland en uit Batavia onder de werking van dit contract zal plaats vinden in de maand waarin het contract in werking is getreden.

4. De reizen, die vóór het einde van dit contract zijn aangevangen, doch eerst na afloop daarvan volbracht worden, vallen onder de bepalingen van dit contract.

Artikel 22.

De Stoomvaartmaatschappij „Rotterdamsche Lloyd” kiest voor alles wat de uitvoering van dit contract betreft, domicilie ten kantore van de Stoomvaartmaatschappij „Nederland” te Amsterdam.

Artikel 23.

De ondernemers nemen voor hunne rekening de kosten van zegel en leges van dit contract, zoomede de kosten van denzelfden aard, op de betalingsstukken vallende.

Aldus overeengekomen, in viervoud opgemaakt en ondertekend te 's-Gravenhage, den 7den Maart 1908,

De Stoomvaart-Maatschappij „Nederland”,

(get.) OP TEN NOORT.

(get.) C. A. DEN TEX.

De Stoomvaart-Maatschappij „Rotterdamsche Lloyd”,

(get.) W. RUYSEN ZONEN.

De Minister van Waterstaat,

(get.) J. G. S. BEVERS.

De Minister van Koloniën a. i.,

(get.) HEEMSKERK.

Voor eensluidenden afdruk,
De Secretaris-Generaal bij het
Departement van Koloniën,
A. E. ELIAS.

(249. 3.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken tot verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1908.

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Het navolgende artikel van het IXde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1908 wordt verhoogd met en mitsdien gebracht op het daarbij vermelde bedrag:

Vide AFDEELING.

Posterijen.

B. Postdienst.

wordt ver- en mitsdien
hoogd met: gebracht op:

Artikel 178. Vervoer, ook van bestellers. Schadeloosstelling aan aannemers van vervoer. . . . . f 58 200.— f 1 435 000.—

Artikel 2.

Ten gevolge van deze verhooging wordt de VIdede afdeeling en het eindcijfer van voormeld hoofdstuk verhoogd met acht en vijftig duizend tweehonderd gulden.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

De Minister van Waterstaat,